

שופטים ד

וילכו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ואהדו מת:

ב וימכרם יהוה ביד יבין מלך כנעו אשר מלך בחצור ושר צבאו סיסרא והוא יושב בחרשת הגוים:

רש"י

בחרושת הגוים. שם עיר, על שם שהיתה חזקה ושולטת

ג ויצעקו בני ישראל אל יהוה כי תשע מאות רכב ברזל לו והוא לחץ את בני ישראל בחזקה עשרים שנה:

רש"י

לחץ את בני ישראל בחזקה. דרש רבי תנחומא (צו ב): בגידופיו, וכן הוא אומר (מלאכי ג ג): חזקו עלי דברים

ד דבונה אשה נביאה אשת לפידות היא שפטה את ישראל בעת הקיאה:

רש"י

אשת לפידות. שהיתה עושה פתילות למקדש

ה והיא יושבת תחת תמר דבונה בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט:

רש"י

תחת תומר. תמרים היו לה ביריחו

בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים. לפי תרגומו של יונתן יש ללמד שאין מקרא זה כמשמעו, ואין אלו סימני מקום ישיבתה, אלא למדנו שאשה עשירה היתה ומן המקומות האלו היתה פרנסתה, והיא יושבת בעירה, עטרות שמה

תחת תומר. תמרים היו לה ביריחו, וכרמים ברמה, חזיתים בבקעת בית אל, שהוא מקום שמו, ועפר חיור בהר אפרים, (תרגום: 'בטור מלכא', אומר אני שמוכרין אותה ליוצרי חרש. ויש פותרין: 'עפר חיור', שדה זרע, כמו (שביעית ב א): שדה הלבן

ו ותשלח ותקרא לברק בראבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא צנה! והנה אלהי ישראל לך ומשכתך בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבלון:

רש"י

הלא צוה. ביד משה (דברים כ יז): כי החרם תחרימם, כך שנויה במכילתא (בא יב)

ז ומשכתי אליך אל-נחל קישון את-סיסרא שר-צבא יבין ואת-רכבו ואת-המוגו ונתתיהו בידך:

ח ויאמר אליה ברוך אס-תלכי עמי והלכתי ואם-לא תלכי עמי לא אלך:

ט ותאמר הלוך אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך עלי-הדרך אשר אתה הולך כי ביד-אשה ימכר יהוה את-סיסרא ותקם דבורה ותלך עם-ברק קדשה:

י ויזעק ברוך את-זבולו ואת-נפתלי קדשה ויעל ברגליו עשרת אלפי איש ותעל עמו דבורה:

רש"י

ויעל ברגליו. עמו

יא וחקר הקיני נפרד מקינו מבני חרב התנו משה ויט אהלו עד-אילון (בצענים) [בצעננים] אשר את-קדש:

יב ויגדו לסיסרא כי עלה ברוך בראביגם הר-תבור:

יג ויזעק סיסרא את-כל-רכבו תשע מאות רכב ברזל ואת-כל-העם אשר אתו מחרשת הגוים אל-נחל קישון:

יד ותאמר דבורה אל-ברוך קום כי זה היום אשר נתנו יהוה את-סיסרא בידך הלא יהוה יצא לפניך וירד ברוך מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו:

טו ויהם יהוה את-סיסרא ואת-כל-הרכב ואת-כל-המחנה לפי-חרב לפני ברוך וירד סיסרא מעל המרכבה וינס ברגליו:

טז וברוך ודר אחריו הרכב ואחרי המחנה עד חרשת הגוים ויפל כל-מחנה סיסרא לפי-חרב לא נשאר עד-אחד:

יז וסיסרא נס ברגליו אל-אהל יעל אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך-חצור ובין בית חבר הקיני:

יח ותצא יעל לקנאת סיסרא ותאמר אליו סנה אדני סנה אלי אל-תינא ויסר אליה האהלה ותכסהו בשמיכה:

יט ויאמר אליה השקיני-נא מעט-מים כי צמאתי ותפתח את-נאוד החלב ותשקהו ותכסהו:

רש"י

נאד החלב. שהחלב מכביד את הגוף להיות נרדם

כ ויאמר אליה עמד פתח האהל והיה אם איש יבא ושאלך ואמר היש פה איש ואמרת איו:

רש"י

עמוד פתח האהל. זרזי עצמך בדבר ויש פותרים: 'עמד', כמו לעמד

כא ותקח יעל אשת חֲבֵר את־יִתְד האהל ותשם את־המקבת בַּיָּדָה ותבוא אליו בלֵאט ותתקע את־היִתְד בַּרְקָתוֹ ותצנח בַּאֲרָץ והוא־נָרַדָם ויער וימת:

רש"י

יתד האהל. קביל"ל בלע"ז, שתוקעין בארץ עם שיפולי האהל לפושטו

כב והנה בַּרְקָתֵךְ רָדְף את־סיסרָא ותצא יעל לקראתו ותאמר לו לך ואראך את־האיש אשר־אתה מבקש ויבא אליה והגה סיסרָא נפל מת והיִתְד בַּרְקָתוֹ:

כג ויכנע אלהים בַּיּוֹם ההוא את יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

כד ותֵּלֶךְ יָד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַלּוֹךְ וְקָשָׁה עַל יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן:

שופטים ה: כח-לא

כח בַּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּנָּבֵב אִם סִיסְרָא בָּעֵד הָאֲשָׁנָב מִדּוֹעַ בֶּשֶׁשׁ רִכְבּוֹ לָבוֹא מִדּוֹעַ אַחֲרָיו פְּעָמֵי מִרְכַּבוֹתָיו:

רש"י

ותינבב. לשון דבור, כמו (ישעיהו יז יט) ניב שפתים, ורבותינו פירשוהו (ראש השנה לג ב) לשון גניחה, **כתרועה,** דמתרגמינן 'יבבא' (ויקרא כג כד). ואני אומר: לשון ראייה, כמו (זכריה ב ב) בבת עיני, וכן חברו מנחם

אשנב. חלון

כט חֲכָמוֹת שְׁרוּתֶיהָ תַעֲגִינָה אַרְיֵהָ יֵאָמְרִי לָהּ:

רש"י

אף היא תשיב אמריה. תנחומין לעצמה: מה אני מתמה תמיה על עכוב בני

ל הלא ימצאו יחלקו שָׁלַל רַחֵם רַחֲמַתִּים לְרֹאשׁ גִּבּוֹר שָׁלַל צְבָעִים לְסִיסְוֹא שָׁלַל צְבָעִים
רַקְמָה צָבַע רַקְמַתִּים לְצוֹאֲרֵי שָׁלַל:

רש"י

הלא ימצאו יחלקו שלל. והוא מעכבן

רחמתים לראש גבור. מענים נשים יפות בישראל, וכל איש מהם יש לו במטתו שתיים ושלוש נשים

לא כִּן יִאֲבְדוּ כָּל־אוֹיְבָיִךְ יִהְיֶה וְאַהֲבָיִךְ כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבוּרָתוֹ וְתִשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה

Shir HaShirim 2:8-9

קול דודי הנה־זה בא מדלג על־ההרים מקפץ על־הגבעות

דומה דודי לצבי או לעפר האילים הנה־זה עומד אחר כַּתְּלָנוּ מְשִׁיחַ מְרֵה־חַלְנוֹת מְצִיץ מְרֵה־חֲרוּקִים

The voice of my Beloved! Behold it came suddenly, as if leaping over mountains, skipping over hills; my Beloved is like a gazelle or a young hart. Behold! He stands behind our wall, observing through the windows, peering through the lattices.

Shir HaShirim Rabbah 2:9

הנה זה עומד אחר כַּתְּלָנוּ, אחר כַּתְּלֵי מַעְרְבֵי שַׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לְמָה שֶׁנִּשְׁבַּע לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׂאִינוּ חָרַב לְעוֹלָם

Shemos Rabba 2:2

וכן הוא אומר (תהלים ג, ה): קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה, אף על פי שהוא חרב הרי הוא בקדשתו, בוא וראה מה כונן אומר (עזרא א, ג): הוא האלהים אשר בירושלים, אמר להו אף על פי שהוא חרב האלהים אינו מז משם. אמר רב אחא, לעולם אינו השכינה גזזה מפתל מערבי, שנאמר (שיר השירים ב, ט): הנה זה עומד אחר כַּתְּלָנוּ

Yirmiyahu 31:15-17

כהו אמר ה' קול ברמה נשמע נהלי בכי תמרורים רחל מבכה על־בניה מאנה להנחם על־בניה כי איננו

כהו אמר ה' מנעי קולך מִכִּי וְעִינֶיךָ מִדְּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַפְּעֻלָּתְךָ נְאֻם־ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב

וְיִשְׁתַּקְּוּהוּ לְאַחֲרֵיתֶךָ נְאֻם־ה' וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם